

Podoba ženske v Trubarjevih besedilih

MILENA MILEVA BLAŽIĆ

*Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, Kardeljeva ploščad 16,
SI – 1000 Ljubljana, milena.blazic@pef.uni-lj.si*

SCN I/1 [2008], 73–80

Leposlovja Trubar ni pisal, saj zanj še ni bil čas, ampak stvarno literaturo, čeprav ima njegov slog leposlovne prvine. V njegovih besedilih, predvsem v *Katekizmu z dvema izlagama* iz leta 1575, najdemo pogoste omembe otrok, ženske, družine, ljubezni, omembo besede igra in igrača, kar potrjuje domnevo, da je v njegovih besedilih najti novoveško pojmovanje omenjenih prvin. Njegovo literarno izročilo, postavljeno v 16. stoletje, je potekalo sočasno z evropskimi tokovi humanizma, renesanse in evropske reformacije.

Trubar's work was not fiction because his time was not a time of fiction-writing, but rather a time of non-fiction; nevertheless, his writings have literary qualities too. In his writings, especially the Catechisms, with the two explications from 1575, we often find the topics of children, women, family, and love. He also mentioned the notion of play and toys. These are proof of his new era conception of the child, woman, family and love. His literary heritage started in the 16th century and took its course simultaneously with the European period of Humanism, the Renaissance, and the European Reformation.

Ključne besede: Trubar, ženska, podoba, devica, vdova, mati, ljubezen, lepota

Key words: Trubar, women, image, virgin, widow, mother, love, beauty

Primož Trubar (1508–1586) je začetnik slovenskega jezika in književnosti. Udejanjil ni le svojega poklica, ampak tudi ideje in vrednote novega veka v Evropi, uresničeval je torej svoje humanistično poslanstvo. V slovenskem prostoru je naznanil novi vek, se naslanjal na humanizem in sočasno vpisal svoje *lube Slovence* na kulturni zemljevid poznorenesančne Evrope.

Trubar je kot humanist v človeku videl bitje, ki ga je mogoče vzgojiti. Njegov namen je bil posredovati človeku splošno znanje (branje in pisanje), zato tudi sam sodi med homo universalis in je tip renesančnega človeka. Pri njem najdemo prvine t. i. renesančne radoživosti (kult žensk/dame, ljubezni, veselja) in antropocentrično naravnost humanizma (človek je središče). Humanizem je antropocentrično gibanje literarno-filološkega značaja, ki zagovarja racionalno delujočega človeka kot moralnega bitja, zmožnega osebnoodgovornega ravnanja.

Trubarjev humanizem in reformacija tedanjega časa se prekrivata v segmentu, ki izpostavlja vprašanje osebne vere, osebne odgovornosti in individualnosti ter opravičevanja pred bogom brez vsakršnih institucionalnih posrednikov (*Sriptura sacra sui ipsius interpretes* – Sveto pismo je razložljivo iz samega sebe). Pri Trubarju je ključnega pomena vpliv škofa Petra Bonoma (1458–1546), ki je uvajal elemente novorojenega individualizma (v srednjem veku so bili ljudje tipi, v renesansi postanejo osebnosti) in subjektivizma v človekovi osebni vzgoji, saj je humanizem duhovno gibanje izobrazbene elite. Vsi slovenski protestantski pisci so bili deležni humanistične izobrazbe (Trubar (1508–1586), Bohorič (1520–1598), Krelj (1538–1567), Dalmatin (1547–1589)), zato sta bili humanistično-renesančni načeli udejanjeni, in sicer: naj vsakdo bere knjigo knjig v svojem jeziku in srednjeveško načelo enakopravnosti vseh jezikov (Enej Silvij Piccolomini, papež Pij II.).

Iz Trubarjevih besedil lahko izluščimo tri prevladujoče podobe žensk, in sicer tri generacije – mlade, zrele in starejše.

Mlade ženske imenuje dekle, deklice, device, hčere, mladenke in sirote. Najpomembnejše dejstvo je, da se Trubar zavzema za šolanje deklic v svojem času. Izstopajoča podoba mlade ženske je podoba device, ki je skladna s prevladujočim pojmovanjem ženskega devištva kot božjega daru: »devišstvo je en lep dar božji«. Na osnovi ne le Trubarjevega pojmovanja vidimo, da je zorni kot razmišljanja tradicionalen in patriarhalen, ker ohranja neenakopravnost spolov, ki je bila tipična za čas srednjega in novega veka. Kot nasprotje devici večkrat omeni grešnico in kurbo, četudi večkrat pravi, da je možno iz grešnice postati svetnica ter loči med telesno in duhovno čistostjo. Zanimiva je tudi Trubarjeva trditev, da »mi pridigarji imamo poročene žene« in da drugi duhovniki se »noč in dan nesramno vlačijo s kurbami«. Kolikor Trubar povzdiguje devištvo, toliko je tudi kritičen do moških, predvsem duhovnikov, ki »grešijo«. Očitno je, da je bil problem prostitucije in incesta prisoten tudi v njegovem času, ker govori tudi o »kurbarski hiši« in celo o primeru očeta, ki je hotel živeti s svojimi hčerkami in jih je zato postavil »v to kurbarsko hišo«. Spolna abstinenca je bila ena izmed tem v srednjem in tudi novem veku. Družba je pojmovala devištvo kot zakonsko etiko, češ da je čast moža odvisna od devištva žena, kar je patriarhalno pojmovanje, tipično tudi za Trubarjev čas.

Podoba žensk v srednjih letih je v Trubarjevih besedilih osrednja podoba, omenjena z različnimi poimenovanji, npr. neveste, matere, žene, noseče žene, porodnice, doječe žene, gospa mati, mati, mačeha ipd. Podoba matere je izrazita in spoštovana, zato Trubar meni, da dve svetnici – sv. Margareta in sv.

Lucija – skrbita za porodnice. Zanimivo je, da se pogosto spomni nosečnic, ki jih imenuje noseče žene, ki jih z naklonjenostjo omenja in »prosi« za milost in pomoč pri porodu za vse noseče žene. Sklicuje se tudi na Jezusa, ki pravi, da je »težka reč« otroke roditi in da je za to treba za otročnice zvesto moliti. V nadaljevanju omenja poleg osnovne naloge materinstva še eno nalogo mater, in sicer naj otroke naučijo spoštovati in ubogati. Pri tem uporablja primerjavo: »Per hiši tvoja žena tvoja kot vinska trta, polna grozdja« (Trubar 2002–2006: 162). Izredno zanimivo je, da Trubar omenja tudi besedo plenice: »/.../ in je sinka rodila, svojega prvič rojenega, ovila ga je v pliničice, položila v te jaslice« (Trubar 2002–2006: 98). Gre za redko, vendar dragoceno omembo besede plenice, ki je zgodnja ne le na Slovenskem, ampak tudi v evropskem prostoru.

Trubar ob nosečih ženskah posebno skrb namenja tudi porodu, dojenju, doječim materam, poimenovanju in krstu otrok, omenja torej plenice (pleničice) in zibko. V poglavju *O devištvu in čistosti* piše o detomarih, ko so pri gradnji rimske cerkve v ribniku na vrtu našli okrog sto otroških lobanj. Tudi okrog samostana na Dunaju so našli otroke, pokopane v posode. Navaja tudi primer otroka, ki se je rodil brez čela, nos je imel podoben zajcu in imel je luknjo v glavi. Trubar navaja primere zavajanja, npr. da bodo mrtvi oživel, in navaja primer verovanja, ko je imela leta 1547 neka mati v Iški fari mrtvega otroka tri dni v zibelki, ker je slepo verjela v zavajanja, da ga bo devica Marija oživela.

V njegovih besedilih je pogosto omenjena tudi podoba gospodinje. Pravi, da dobro gospodinjiti pomeni, da gre za »služenje bogu«. Pri tem je treba opozoriti, da Trubar razlikuje dve vrsti gospodinjstva, in sicer materinsko ter gospodinjsko hišno delo. Ločuje torej med materami in gospodinjami (*matere inu gospodine*), za katere pravi, naj ne hodijo samo z otroki naokrog, naj jim ne strežejo, temveč naj vodijo in oskrbujejo tudi hišo (gospodinjstvo), delajo, zgodaj vstajajo ter družino na delo pošiljajo. Pravi, da je ženska kot enega kupca barka, ki prinese užitek ali kruh od daleč. Pri gospodinjstvu omenja ženska ročna dela in predivo, preslico, volno ter vreteno. Gospodinjstvo pomeni tudi ukvarjanje s poljedelstvom, delo na njivi in v vinogradu. Kot najvišjo vrednoto gospodinjstva postavi ekonomske dobrine, predvsem prodajo in kupčijo. Vse to naj bi bilo v domeni gospodinj. Občasno skorajda enači materinstvo in gospodinjstvo ter metaforično zapiše, da mati skrbi za kruh, leščerbo, modrost in ljubeznive nauke. Kot prispodobo zapiše, da je poštena gospodinja »krona nje moža«.

Podoba zakonske žene je tudi ena izmed treh podob poročene žene, ki jo Trubar imenuje zakonica. Le-ta naj bi bila pohlevna in pokorna. Trubar tradicionalno pojmuje zvestobo le kot žensko lastnost in pravi, naj bodo zakonice zveste in pokorne nevarnim možem:

Vi žene bodite pokorne vašim možem kot timu Gospodu in kot se spodobi, zakaj ta mož je te žene glava, glih kot je Kristus ta glava te svoje cerkve, in kot je ta cerkev, vsa prava krščanska gmajna, je pokorna Kristusu, glih tako te žene imajo tim možem biti pokorne z vsemi rečmi (podčrtala M. M. B.) (Trubar 2002–2006: 280–281);

Vi žene bodite tudi tim nevernim možem zveste in pokorne, de ti, ki ne verujejo na to besedo, skozi tu pošteno, pohlevno (podčrtala M. M. B.) prebivanje tih žen bodo dobiti h ti veri, kadar oni bodo gledali na tu vaše čisto, pošteno držanje tega vašega življenja, katera ženska lepota nema biti zunanja, v tim spletnju tih las ali v tim okoli obešanju tega zlata ali v tim oblačilu tega gvanta, temveč katera je iz znotraj skrita v tem srcu, kadar je ta človek brez tadla, ki ima en teh in krotak duh. Tak duh je ena velika in žlahtna reč pred Božjimi očmi. Zakaj tako so se nekdanj te svete žene, katere so njih upanje na Boga stavile, lipe delale in so njih možem pokorne bile, kot je ta Sara timu Abrahamu bila pokorna, ki ga je gospod imenovala. In le-te Sare ste vi hčerke postale, kadar vi dobro dete in se ne bojte pred nobenim strahom (Trubar 2002–2006: 420).

Metaforično omeni tudi zakonsko posteljo, ki naj bi bila brez madeža. Za zakonske žene pravi, da so hvale vredne, če so bogaboječe. Pohvalno se izraža do njihove sposobnosti ročnih del. Pravi, da je naloga vsake zakonske žene in gospodinje vzgoja in učenje, kaj se spodobi v »njenem«¹ gospodinjstvu, kako naj se obnašajo in »prav služijo bogu«.

V desetih zapovedih je zgovorna perspektiva, saj so napisane v drugi osebi ednine, npr. »Ta šesta. Ti ne imaš prešutvati in šuštvati /.../ Ta deseta. Ti ne imaš želeti tvojega bližnjega žene, ne hlapca, ne nega dekle, ne nega vola, ne nega osla in vsega, kar tudi bližnji ima.«

Kontaktna smer govora je namenjena moškemu, ker eksplicitno reče: »Ti ne imaš želeti tvojega bližnjega žene« (Trubar 2002–2006: 44–45).

Pomembno je pojmovanje starševstva, ki je pri Trubarju pogosto. Predvsem govori o tipu razširjene družine, ki jo imenuje hišna družina. V podobnih poglavjih govori o družinski ljubezni, ljubezni do otrok in boga. Na prvo mesto postavi otroke in družino, potem pa ljubezen do boga. Gre za pomembno novoveško pojmovanje ljubezni sploh in ljubezni do otrok in družine. Trubarju je pojem ljubezni eden izmed osrednjih pojmov v različnih povezavah: ljubi Slovenci, ljubi otroci itn. Sicer je tudi kritičen in pravi, naj bodo starši proti nevernim in nepokornim otrokom tudi »rihtar in rablji«. Pravi, da starši (ne le mati) služijo bogu, kadar svoje mlajše učijo delati, brati in pisati. Logično je, da je bilo delo v 16. stoletju, v času slovenskega protestantizma, vrednota, pomembno pa je, da je naloga staršev tudi naučiti otroke branja in pisanja. Na začetku je bil namen njegovih knjig le naučiti otroke in mlade Slovence brati, potem je dodal še večino pisanja. Metaforično pravi, da je »lenoba hudičeva blazina, de sledni mož ima svojo lastno ženo imeti, in sledna žena svojega lastnega moža, zakaj boljše je se oženiti ali omožiti, kot *od luštov goretii*« (Trubar 2002–2006: 279).

Podoba starejših žensk in element solidarnosti sta izredno zanimiva za 16. stoletje, saj to podobo žensk različno poimenuje, npr. baba, babica, starka, vdova in nekajkrat gospa babica. Pri podobi vdove Trubar omeni, da naj bi bile vdove, ki so stare več kot 60 let, skrb cerkve in vernih. Pravi, da so to ženske brez otrok, sorodnikov, sredstev, pomembno je, da so verne in čuteče. Omenja, da so same, uboge in zapuščene. Svetuje tudi stanovske poroke, npr. hlapčič

in deklica, vdovec in vdova ter je za poroke zunaj krvne družine. Pomenljivo ugotavlja, da vdovec ali vdova lažje služi cerkvi kot »eden«, ki je »obdan in obložen s skrbjo« za hišno oziroma razširjeno družino. Našteje tudi naloge vdov in starih žena ter pravi, naj ne opravljajo, naj častijo svetnike, naj so čiste in naj ne pijejo preveč vina. Obenem naj učijo mlade žene pokornosti možem, poštenosti, spodobnega oblačenja, treznosti in vernosti. Trubar piše tudi o dolžnosti vdov, predvsem če so same in zapuščene, naj zaupajo in naj molijo noč in dan. Dodatek je nadvse zanimiv; v njem pravi, da je za takšne verne, stare, božje vdove dolžna »ena gmajna ali fara dati njih potrebo« (Trubar 2002–2006: 166).

Zanimive so že Trubarjeve novoveške misli o ženskah. Ukvarja se ne le z osnovnimi tradicionalnimi nalogami žensk (delo in materinstvo), ampak tudi s konceptom lepote. Pri tem govori o dveh vrstah lepote, zunanji in notranji. Pri prvi so pomembni lasje, okraski in oblačila. Očitno je, da je bila v 16. st. uveljavljena določena moda ali način urejanja las, ki ga Trubar posredno kritizira (brez spletanja las). Pomenljiva je omemba notranje ženske lepote, kot sta krotkost in srce. Prvine renesančne radoživosti lahko najdemo v ključnem Trubarjevem pojmu ljubezni, v pojmih, kot so »hočljivost, lušt, prešuštvovanje« pa lahko zasledimo tudi razmišljanje o pozitivnih straneh ljubezni, tudi spolnosti, vendar le posredno, in sicer kot: hočljivost, hude želje, lušt, nečistost, nespodobne želje ipd.

Več kot jasno je, da je bila kakovost življenja in prehranjevanja Trubarjeva vrednota, ker govori tudi o luksuzni hrani, kot so ikre, jajca, korenje, kruh, maslo, meso, olje, polhi, sir, sol, žabe, žito ipd. Od pijače navaja mleko, vodo in vino. Dobro vino velikokrat pohvali, po drugi strani pa toži, da je drago, da ga je malo in da je kislo. Pri hrani govori tudi o zeliščih, za katere je značilno, da so prišla po vodni poti in niso slovenska.

Dragocene so Trubarjeve omembe njegove družine, ki so redke in se pojavljajo le v pismih. Omeni tudi sebe, svojo ženo in otroke, svojo hčerko, ki ji je dal za poročno darilo sto goldinarjev. Govori o sinovih, ki ju je dal obleči in enega magistrirati (1575) (Rupel 1932: 169). V enem izmed pisem iz leta 1580 pravi, da je »na prošnjo svoje žene in otrok« nekaj naredil (Rupel, 1932: 168). Pomembno je, da Trubar ne le verbalno v besedilih, ampak tudi dejansko upošteva ženske in tudi svojo ženo. Toda Trubar tudi idealizira podobo žene, ki je bogaboječa, brumna, poštena; devištvo in materinstvo je postavljal kot vrednoto oz. »božji dar« (Rupel 1932: 309–317). Za zakon pravi, da je v njem skrb, žalost in tudi užitek. Slednje je tipičen primer renesančne radoživosti v Trubarjevih besedilih. Podobo žensk tudi problematizira, predvsem v povezavi z grehom, »hočljivostjo«, »kurbarijo«, »luštom« in nečistostjo, vendar dosti manj kot podobo moških, predvsem duhovnikov. Ob primerih detomorov omenja tudi temno plat žensk (Trubar 2002–2006: 316).

Zelo kritičen je bil do gosposčine:

Ta vogrska, krovaška, slovenska in drugih dežel gosposčina, kot ti celjski knezi so bili, ki so s temi bogimi vso silo, krivico obhajali, tu njih po sili jemali, njih hčere in žene sylovali, in najsi so po odpustke v Rim hodili, bogate kloštre in veliko

kaplany štiftali, so vsi z njih imenom in stanom zatreni in hud konec vzeli (Trubar 2002–2006: 173).

Primer novoveškega pojmovanja žensk je tudi posvetilo ženskam v *Svetega Pavla listuvi* iz leta 1567 (Rupel 1934: 96–99). To je namenjeno zlasti ženskam, kar je napredno, napisano je vljudno in vzneseno (visokorodnim in blagorodnim, plemenitim, poštenim, častitim), napisal ga je v znak hvaležnosti in spoštovanja, za zgled in posnemanje ter kot javno slavo in hvalo dragim ženam, sestram, hčeram, vsem bogoljubnim pripadnikom našega slovenskega jezika (Rupel 1934: 96–99). Zanimivo je dejstvo, da je ženskam priznal iniciativo, ker so se krščansko odzvale ob stiskah in preganjanjih, poslale so mu denar in pomoč.

Zaključek

Na osnovi Trubarjevih omemb žensk je vidna delitev moških na javno in žensk na zasebno sfero. Pravi, da deklita v hiši kuha, pomiva, pometa, otroke okoli nosi, jih briše in kopa. Mati streže otrokom hrano, pijačo; streže tudi drugim, npr. bolniku daje zdravilo. Trubar uporablja izraze za izražanje pozitivnih in negativnih čustev, občutkov, razpoloženj, npr. vpiti, jokati, škripati z zobmi, žalovati, sovražiti, upati, veseliti se, biti dober, biti prestrašen, razdvojen, pohleven, hud, boječ, prestrašen, strašen, žalosten, šibek, reven, pregnan, obupan, okraden, požgan, ubog, ujet itn. Trubarjeve knjige so bile namenjene tudi socializaciji žensk in otrok. Hlapci in dekle tudi delajo po naročilu gosposčine (izbo pometajo, brišejo čevlje). Trubar dostikrat piše o neposlušnih otrocih, ki jih poimenuje hudičevi otroci, ker si ne pustijo dopovedati. O zakonskem življenju pravi, da so v zakonu skrbi, žalost in tudi užitek. Ko primerja devico Marijo, ki je rodila otroka, pravi, da je njen otrok po eni strani podoben drugim otrokom, ker je iz mesa in krvi, ima ude in vse, kar otroci sicer imajo, potrebuje brisanje, pranje, hrano, pijačo, spanje, po drugi strani pa je njen otrok božji sin. Trubar omenja nezakonske in zakonske otroke, posilstva žensk, splav in umore otrok v samostanih.

Leta 1567 so izšli *Svetega Pavla listuvi*, del novega testamenta, ki ga je Trubar objavljaval v odlomkih, ker so mu preganjanja in selitve, kakor sam trdi, onemogočali celoten prevod, najbolj pa zato, ker ni imel denarja za tisk. Knjigo je posvetil ženstvu v Sloveniji, k čemur ga je motivirala verska vnema žensk in njih zasluge, da so ga iz prvega Patma, tj. pregnanstva, poklicali za superintendenta v domovino. Zanimivo je, da ugotavlja pritegnitev nemških priseljenk v slovensko jezikovno kulturno območje ob branju slovenskih protestantskih knjig.

V času slovenske reformacije se je Trubar zavzemal za t. i. božjo besedo v domačem jeziku, za branje in pisanje za otroke, mlade ljudi in, kar je napredno, tudi za deklice, ženske, saj jih je pojmoval novoveško. Zavzemal se je za koncept zunanje in notranje lepote, pri čemer je slednji dajal večji pomen. Njegov osrednji koncept je tudi pojem ljubezni do Slovencev, otrok, žensk idr.

S pozitivnim pojmovanjem ljubezni, otrok, žensk, družine, knjige (branja inu pisanja), mladih in odraslih je na presenetljivo visoki ravni za začetek slovenske književnosti. Pojmovanje ljubezni ni le idealizirano (bog, cerkev, krščeni, nebesa, svetniki ipd.), ampak je tudi človekoljubno (lubi Slovenci, lubi Kranjci, bližnji, lubi bratje inu lube sestre) in novoveško osebno (lubi otroci), ki jih iz »serca ljubijo« in »iz serca žalujejo«. Ljubezen pojmuje dvosmerno (*može ljubijo, nih otroke za lubo imajo*) in (*ženo lubiti, družino lubiti*).

Viri in literatura

Kozma AHAČIČ, 2007: *Zgodovina misli o jeziku in književnosti na Slovenskem: protestantizem*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.

Mihael GLAVAN, 1995: *Trubarjeva Hišna postila: ob 400. obletnici izida zadnje slovenske protestantske knjige*. Ljubljana: DZS.

Hieronymus MEGISER, 1977: *Thesaurus Polyglottus*. Ljubljana: SAZU.

Fran ILEŠIČ, 1908: *Trubarjev zbornik*. V Ljubljani: Matica Slovenska.

Anton JANKO, 1997: *Nemški viteški liriki s slovenskih tal: Žovneški, Gorenjgrajski, Ostrovrški = Deutcher Minnesang in Sloweninen: Der von Suonegge, Der von Obernburg, Der von Schafpfenberg*. Znanstveni Inštitut Filozofske fakultete.

Franc JAKOPIN idr., 1996: *III. Trubarjev zbornik: Prispevki z mednarodnega znanstvenega simpozija Reformacija na Slovenskem, Ljubljana, 9.–13. novembra 1987: ob štiristoletnici smrti Primoža Trubarja*. Ljubljana: Slovenska matica: Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar.

Matjaž KMECL, 2004: *Tisoč let slovenske literature: drugačni pogledi na slovensko literarno in slovstveno preteklost*. Ljubljana: Cankarjeva založba.

Sebastijan KRELJ, 1987: *Otročja biblija*. V Ljubljani: Mladinska knjiga.

Jože KORUZA idr., 1987: *Interdisciplinarni znanstveni simpozij Reformacija na Slovenskem*. Ljubljana: Filozofska fakulteta.

Mirko RUPEL, 1934: *Slovenski protestantski pisci*. V Ljubljani: Tiskovna zadruga.

—, 1952: *Drugi Trubarjev zbornik: ob štiristoletnici slovenske knjige*. Ljubljana: Slovenska matica.

—, 1934: *Slovenski protestantski pisci*. V Ljubljani: Tiskovana zadruga.

Primož TRUBAR (2002–2006): *Zbrana dela Primoža Trubarja (1–4)*. Ljubljana: Rokus: Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar.

Natalie ZEMON DAVIS, Arlette FARGE, 1993: *A History of Women in the West: III. Renaissance and Enlightenment Paradox*. Harvard University Press.

SUMMARY

Primoz Trubar (June 9, 1508 – June 24, 1586), the founder of the Slovenian language and literature, was born in Raščica. He was married three times, first in 1549 in Germany, to Barbara Sitar from Kranj; his first wife died in 1549. In 1566 he was married for the second time in Derendingen; his second wife was Anastasia (1566–1581). The third time he was married to Agnes (1581). Only three of Primoz Trubar's children survived birth: his son Feliciano (1585), who published the translation of Luther's House fasted (1595) after his father's death; his son Primoz, and his daughter Magdalena. We presume that Trubar had a positive model in his parents, father Miha and mother Jera, who owned a mill near the village of Raščica near Turjak castle. Trubar was very much influenced by his life in his primary family and by his three marriages. The three children from his first marriage survived but his two children from other marriages died, which means that he was well aware of the meaning of children and of women. In his writings, Trubar was capable of describing women very often with different names, according to context (maiden, girl, virgin, housewife, daughter, whore, young girl, bride, widow, wife, woman), as daughters, mothers and grandmothers. With Trubar, women are most commonly mentioned as married or unmarried and pregnant women, or in connection with childbirth and breast-feeding, futility, as with widows, being poor and sinners. Trubar's notion of children and women is in accordance with the concept of the new era in Humanism and the Renaissance. Besides his autobiographical experience, his women can be understood in accordance with the concept of woman of the new era of the 16th century and in line with the fact that the Renaissance movement actually discovered the modern idea of woman. We find three different concepts of women in Trubar's texts: 1) the idealized image of woman (a wife prophet, the godly wife, pious wife, honest wife, wife talks this Church); 2) the romantic image of woman (wife as divine gift, praised wife as mother of some quiet child, a wife prolonging life through childbirth), and 3) the problematic image of a woman (miscarriage, rapes, infanticides). Several times Trubar mentioned in his writings, especially in his letters, also his own children and his wives, which is most valuable because it is a spontaneous expression of his concrete image of woman as a loving pious wife.
